

Betalingsbalancen

2006

1. Indledning

- Ny statistik* Denne publikation indeholder nye tal for Grønlands betalingsbalance for årene 2001-2006. De anvendte kilder og metoder er beskrevet i publikationen *Betalingsbalancen Kilder og metoder (2007:1)*¹.
- Del af nationalregnskabet* Betalingsbalancen er en vigtig del af et produktionsbaseret nationalregnskab. I 2006 startede Grønlands Statistik med at opbygge et sådant, og det forventes færdigudviklet i løbet af 2008. Betalingsbalancen har også selvstændig analytisk interesse, og derfor offentliggøres data herfra nu.
- Tidligere opgørelser* Manglen på officielle tal for betalingsbalancen har medført, at der af flere gange tidligere er gjort enkeltstående forsøg på at opstille en sådan for Grønland. Den mest omfattende analyse var *Pengestrømme mellem Grønland og Danmark* (Selvstyrekommissionen 2003), hvor der udfra udenrigshandelsstatistik samt spejlstatistik fra Nationalbanken opstilles en betalingsbalance for 2001. Analysen viste et samlet betalingsbalanceoverskud på ca. 25 pct. af bruttonationalproduktet (BNP). Tidligere blev der i Økonomidirektoratet (1994) udarbejdet et skøn over betalingsbalancen i starten af 1990'erne udfra rimelige skøn over de enkelte poster. Den viste et væsentligt lavere overskud på ca. 6 pct. af BNP. Ingen af disse opgørelser kan dog siges at gøre det ud for egentlig statistik, og forskelle i forhold til tidligere opgørelser vil ikke blive kommenteret.
- Spejlstatistik* Danmarks Statistik offentliggør landefordelt betalingsbalancestatistik, og viser tal for Danmarks betalingsbalance overfor enkeltlande, herunder Grønland. En sådan statistik kunne i princippet "vendes om" og gøre det ud for Grønlands betalingsbalance i forhold til Danmark, en såkaldt spejlstatistik. Der er imidlertid flere problemer ved direkte at anvende spejlstatistik, frem for selv at udarbejde opgørelsen. For det første dækker den danske spejlstatistik i sagens natur kun handel og overførsler i forhold til Danmark og ikke andre lande. Den danske betalingsbalancestatistik bygger endvidere på en stikprøve, hvor et udsnit af større danske virksomheder indgår. Stikprøven opregnes til slut. Usikkerheden på data tallene for Grønland må formodes at være relativ stor, og det er ikke muligt for Grønlands Statistik selv at opregne tallene. Danmarks Statistiks spejlstatistik i forhold til Grønland kan af disse grunde ikke sammenlignes med tallene i denne publikation, der gør det ud for en egentlig primærstatistik, og derfor er mere retvisende og dækkende. Grønlands Statistik har fået stillet spejlstatistik til rådighed af Danmarks Statistik og Danmarks Nationalbank og har kunnet drage nytte af den information som disse giver.
- Foreløbige tal* Tallene er foreløbige, og vil senere kunne blive revideret, når det nye nationalregnskab foreligger. De giver dog allerede nu en god strømpil for udviklingen i betalingsbalancen og dens delposter. Det skal bemærkes at stikprøven er blevet betydeligt mere dækkende for 2005 og 2006, og derfor skal sammenligninger med tal bagud i tid, tages med et stort forbehold. Arbejdet med at forbedre stikprøven vil fortsætte de kommende år.

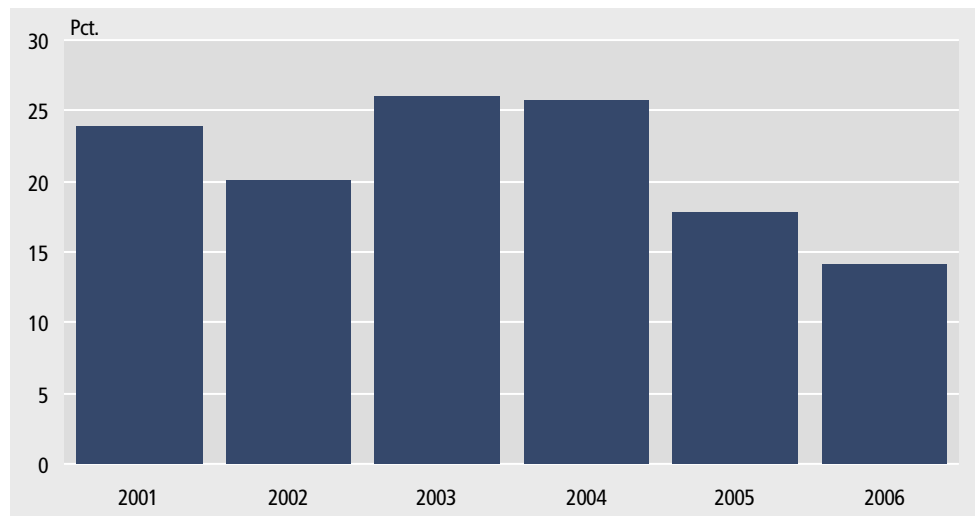
2. Betalingsbalancen 2001-2006

- Overskud* I alle årene 2001-2006 har der været et overskud på betalingsbalancen, jf. figur 1. Overskuddet har vekslet mellem 2.541 mio. kr. og 1.506 mio. kr. Det svarer til et overskud på mellem 26 og 13 pct. af bruttonationalproduktet.
- Faldende tendens* Overskuddet blev reduceret i 2005 og 2006 i forhold til tidligere år. Det skyldes primært stigende udgifter til import af varer. Stigningen i importen kan henføres til et

¹ Lars Lund, Cand. Polit. og docent i nationaløkonomi ved Copenhagen Business School, har fungeret som konsulent ved udarbejdelsen af begge publikationer.

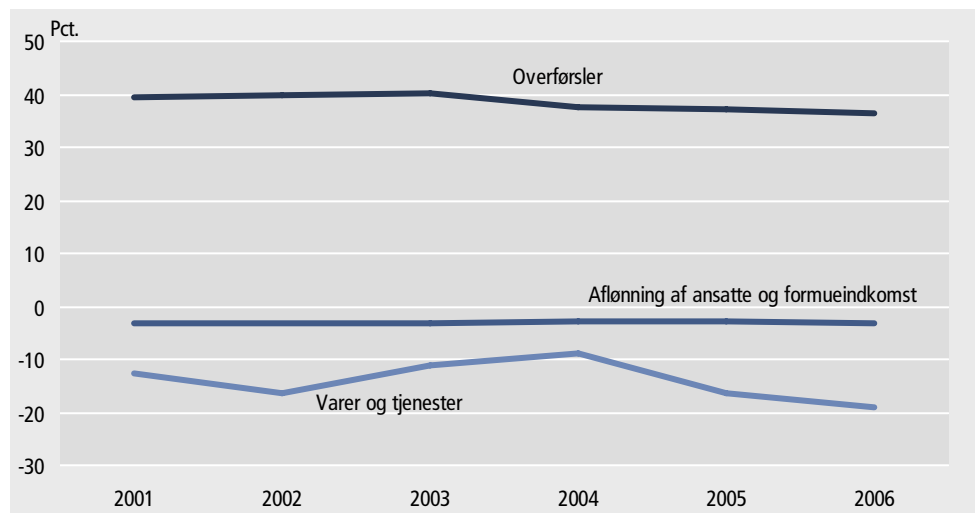
bredt udsnit af forbrugs- og investeringsvarer. Hertil kommer stigende udgifter til import af energivarer, særligt i 2006.

Figur 1. Saldoen på betalingsbalancen i procent af bruttonationalproduktet

Delbalancer Betalingsbalancen består af en række delbalancer. Udviklingen i disse fremgår af figur 2, mens yderligere detaljer findes i tabelafsnittet. Saldoen på vare- og tjenestebalancen har i perioden udvist et underskud på mellem 9 og 19 pct. af bruttonationalproduktet, med tendens til forværring de seneste år. Balancen i forbindelse med formueindkomster og aflønning af ansatte har udvist et stabilt underskud på omkring 3 pct. af bruttonationalproduktet gennem perioden. Underskuddene på disse delbalancer mere end opvejes af overskuddet i forbindelse med overførsler, først og fremmest bloktilskuddet fra Danmark, der har udgjort mellem 36 pct. og 40 pct. af bruttonationalproduktet gennem perioden.

Figur 2. Betalingsbalancens hovedposter (netto) i procent af bruttonationalproduktet

3. Betalingsbalancens hovedposter 2006

Der var et overskud på betalingsbalancen på 1.506 mio. kr. i 2006. Det dækker over indtægter på 7.628 mio. kr. og udgifter for 5.908 mio.kr.

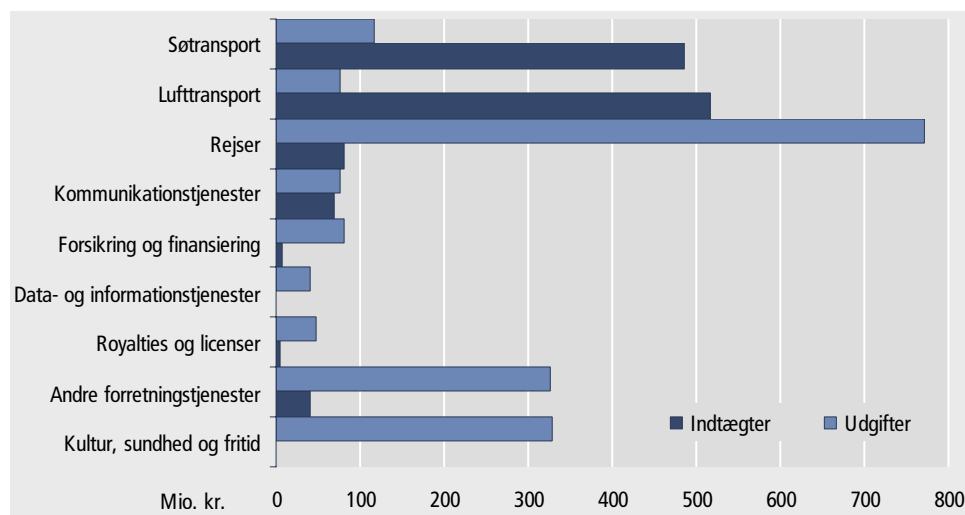
Varer Varebalancen udviste et underskud 1.364 mio. kr. i 2006. Der var indtægter fra eksport af varer på 2.340 mio. kr., mens udgifterne til import androg 3.704 mio. kr. Det skal bemærkes, at underskuddet på varebalancen er større end det der fremgår af statistikken for Grønlands Udenrigshandel med varer. Det skyldes, at tallene i denne offentliggørelse er mere dækkende, og inkluderer udgifter til skibe og flys brændstofpåfyldning i udlandet samt udgifter til store reparationer af skibe og fly i udlandet. I tabel 3 vises overgangen fra de officielle udenrigshandelstal, til de tal for vareomsætningen med udlandet, der indgår i denne opgørelse.

Tjenester Handel med tjenester gav et samlet underskud 653 mio. kr. Der var indtægter på 1.203 mio. kr. og udgifter på 1.856 mio. kr.

Størst underskud på rejseposten Størst underskud tegner rejseposten for med 691mio. kr., jf. figur 3. Posten dækker over udgifter og indtægter i forbindelse med turisme. Hertil kommer store udgifter til patientbehandling og handicapforsorg i udlandet, som også tæller med under denne post. Herudover var der større eller mindre underskud på de fleste øvrige tjenestekategorier.

Overskud på lufttransport Kun på søtransport og lufttransport var der overskud. Overskuddet på lufttransport androg 441 mio. kr. i 2006, det skyldes nettoindtægter fra transport af udlændinge med nationale fly. Søtransport androg 368 mio. kr. i 2006.

Figur 3. Fordelingen af tjenestehandelen 2006

Aflønning af ansatte Der var et underskud i forbindelse med aflønning af ansatte på 112 mio. kr. Aflønning af ansatte dækker de tilfælde, hvor en ansat optjener løn i et land, men er resident i et andet. Det vil være tilfældet for ”grænsearbejdere”, der fx jævnligt arbejder på grønlandske skibe og fly, men er bosat i udlandet. Herudover drejer det sig om personer, der arbejder kort tid i Grønland, dvs. under et år. Korte ansættelser er almindelige inden for bygge- og anlægssektoren, sundhedsvæsenet og undervisningssektoren.

Formueindkomst Formueindkomster i forbindelse med ejerskab af udenlandske finansielle aktiver udviste et underskud på 221 mio. kr. Indadgående formueindkomster beløb sig til 15 mio. kr., mens de udadgående androg 236 mio. kr.

Løbende overførsler Løbende overførsler dækker over bloktilskuddet fra Danmark, tilskuddet fra EU i forbindelse med fiskeriaftaler samt Grønlands andel af Nationalbankens overskud. Overførslerne gav anledning til et overskud på 4.070 mio. kr.

Kapitaloverførsler Kapitaloverførsler er indtægter og udgifter, der har engangskaraktter. Som eksempel herpå kan nævnes tilskud fra udlandet til enkeltstående investeringer. I Grønlands dækker posten over de finansielle formuer, som personer har med sig i forbindelse med til- og fraflytning.

4. Fortolkning af betalingsbalanceoverskuddet

Et samlet overskud på samfundets betalingsbalance er et resultat af over- og underskud hos delsektorerne i økonomien. Desværre er den statistiske belysning af sektorbaltancerne svag og afventer fremkomsten af det nye nationalregnskab.

<i>Offentlig forvaltning og service</i>	For offentlig forvaltning og service foreligger der en komplet nationalregnskabsopstilling, jf. serien <i>Offentlige Finanser</i> . Den viser, at sektoren i årene 2000-2005 har haft et gennemsnitligt årligt overskud på knap 400 mio. kr. Det bidrager til at forklare overskuddet på betalingsbalancen de senere år.
<i>Den private sektor</i>	Der foreligger ikke statistik for den private sektors balancer. Ud fra denne opgørelse tyder det på at der et vist opsparingsoverskud i den private sektor, som placeres i udenlandske aktiver.
<i>Fejl og udeladelser</i>	Endelig skal det bemærkes, at der må påregnes fejl og udeladelser ved opgørelsen af betalingsbalancesaldoen. Det er ikke muligt at sætte tal herpå, men erfaringerne fra andre lande, herunder Danmark, tyder på at de kan være betydelige.

5. Internationale sammenligninger

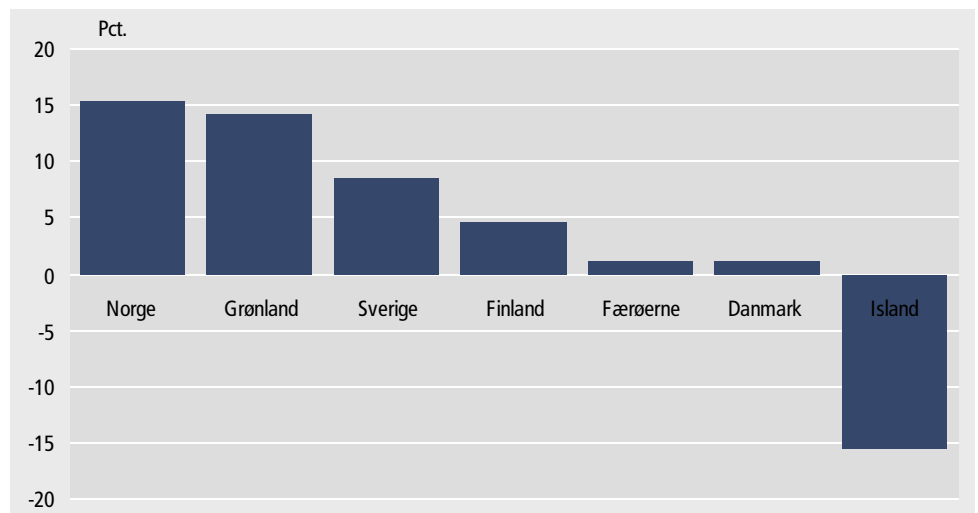
Saldoen på betalingsbalancen i de nordiske lande fremgår af figur 4. Alle lande, på nær Island, har i de seneste år haft ret betydelige overskud på deres betalingsbalancer. Forklaringen på overskud og underskud er dog meget forskelligt fra land til land

Norge skiller sig ud med et stort overskud på ca. 15 pct. gennem de seneste år. Det skyldes primært store eksportindtægter fra olie.

Island har som det eneste nordiske land underskud på betalingsbalancen. Det skal i høj grad tilskrives den stærke højkonjunktur, som Island har gennemløbet de senere år.

Både Grønland og Færøerne har i disse år store overskud på betalingsbalancen. Begge økonomier har store ensidige overførsler fra udlandet. Samtidig er investeringsmulighederne i økonomierne begrænsede, hvilket medfører kapitalbevægelser ud af landet.

Figur 4. Overskud på betalingsbalancen i procent af bruttonationalproduktet (2006)

Tabel 1. Betalingsbalancens hovedposter (nettoindtægter)

	Varer	Tjenester	Varer og tjenester (1+2)= 3	Aflønning af ansatte 4	Formueind- komst 5	Overførsler (løbende og kapital) 6	Fordrings- hvervelsen, netto (3+4+5+6)= 7
	1	2					
	Mio. kr.						
2001	-539,3	-587,6	-1.126,9	-69,6	-207,3	3.559,0	2.155,2
2002	-671,0	-840,1	-1.511,0	-78,6	-219,0	3.658,4	1.849,8
2003	-765,8	-262,9	-1.028,7	-84,8	-230,5	3.792,7	2.448,7
2004	-1.037,5	166,4	-871,1	-98,0	-199,4	3.709,3	2.540,8
2005	-1.214,8	-431,7	-1.646,5	-105,0	-193,5	3.749,1	1.804,1
2006	-1.363,5	-653,4	-2.016,8	-111,7	-221,2	3.856,0	1.506,3

Tabel 2. Betalingsbalancen over for udlandet

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Mio. kr.					
A. Løbende Indtægter						
I alt	6.863,4	6.974,6	7.615,3	8.017,6	7.712,8	7.627,7
Eksport af varer (fob)	2.113,1	2.327,7	2.223,5	2.208,6	2.364,3	2.340,4
Eksport af tjenester ¹	970,6	799,7	1.389,3	1.882,2	1.357,2	1.202,9
Aflønning af ansatte	-	-	-	-	-	-
Formueindkomst	11,6	11,4	10,1	15,8	27,3	14,9
Overførsler	3.768,1	3.835,8	3.992,4	3.911,0	3.964,0	4.069,5
B. Løbende Udgifter						
I alt	4.499,1	4.947,4	4.966,9	5.275,1	5.693,8	5.908,0
Import af varer (fob)	2.652,4	2.998,6	2.989,3	3.246,1	3.579,1	3.703,9
Import af tjenester ¹	1.558,2	1.639,8	1.652,2	1.715,8	1.788,9	1.856,3
Aflønning af ansatte	69,6	78,6	84,8	98,0	105,0	111,7
Formueindkomst	218,9	230,4	240,6	215,2	220,8	236,1
Overførsler	-	-	-	-	-	-
C. Overskud på de løbende poster (A-B)	2.364,3	2.027,2	2.648,4	2.742,5	2.019,0	1.719,8
D. Kapitaloverførsler mv.						
Indtægt	41,4	37,6	39,1	38,9	41,6	40,3
Udgift	250,5	215,0	238,8	240,6	256,5	253,8
Nettoindtægt	-209,1	-177,4	-199,7	-201,7	-214,9	-213,5
E. Fordringserhvervelse, netto (C+D)	2.155,2	1.849,8	2.448,7	2.540,8	1.804,1	1.506,3

¹ Se underopdelt tjenestehandel i tabel 4

Tabel 3. Vareomsætningen med udlandet

	Indførsel							
	General- handel	Bunkring	Proviante- ring	Reparation	Returvarer	Varer i alt, cif (1+2+3+4 +5)=	Fragt mv. på indførs- len	Varer i alt, fob (6-7)=
	1	2	3	4	5	6	7	8
	Mio. kr.							
2001	2.692,6	103,4	38,6	129,1	1,3	2.965,0	312,6	2.652,4
2002	3.057,0	93,3	36,3	129,8	0,5	3.316,9	318,3	2.998,6
2003	3.031,3	99,5	50,1	145,5	1,5	3.327,9	338,6	2.989,3
2004	3.269,3	104,7	42,7	140,2	0,4	3.557,3	311,2	3.246,1
2005	3.591,3	154,4	43,5	155,8	0,2	3.945,2	366,2	3.579,1
2006	3.655,8	193,8	47,5	179,5	0,1	4.076,7	372,8	3.703,9

Tabel 3 (fortsat). Vareomsætningen med udlandet

	Udførsel				
	Generalhandel	Bunkring	Reparation	Returvarer	Varer i alt, fob (9+10+11-12)=
	9	10	11	12	13
	Mio. kr.				
2001	2.232,8	27,1	0,5	147,3	2.113,1
2002	2.389,3	24,7	0,5	86,8	2.327,7
2003	2.285,0	17,3	0,5	79,3	2.223,5
2004	2.282,0	17,7	0,5	91,6	2.208,6
2005	2.425,8	22,6	0,5	84,6	2.364,3
2006	2.348,7	26,7	0,5	35,5	2.340,4

Tabel 4. Tjenestehandel fordelt på formål

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Mio.kr.					
Indtægter (Eksport)	970,6	799,7	1.389,3	1.882,2	1.357,2	1.202,9
Søtransport	447,0	284,6	799,7	1.262,4	667,2	485,4
Lufttransport	370,9	375,6	450,9	473,2	496,0	516,2
Rejser	80,0	72,5	75,1	77,8	80,0	80,0
Kommunikationstjenester	71,3	65,4	61,7	62,4	66,1	69,3
Forsikring og finansiering	-	-	0,2	0,4	35,6	6,3
Data- og informationstjenester	-	-	-	-	-	-
Royalties og licenser	0,9	0,2	0,3	0,2	0,2	5,9
Andre forretningstjenester	0,5	1,4	1,4	5,8	12,1	39,8
Kultur, sundhed og fritid	-	-	-	-	-	-
Udgifter (Import)	1.560,0	1.644,4	1.656,4	1.722,1	1.795,9	1.863,1
Søtransport	60,6	67,4	61,1	117,2	135,5	117,3
Lufttransport	56,9	41,5	49,5	42,9	45,2	75,0
Rejser	752,7	783,0	776,2	766,9	771,6	771,1
Kommunikationstjenester	76,8	78,4	71,5	72,5	75,8	76,3
Forsikring og finansiering	25,3	28,5	36,7	46,6	46,0	80,7
Data- og informationstjenester	32,6	32,4	30,2	30,8	32,3	41,6
Royalties og licenser	25,5	25,3	28,5	35,5	37,3	47,3
Andre forretningstjenester	235,3	263,5	276,9	286,0	327,6	325,7
Kultur, sundhed og fritid	294,3	324,4	325,8	323,7	324,6	328,1
Netto (Indtægter – Udgifter)	-589,3	-844,7	-267,1	160,1	-438,7	-660,2
Søtransport	386,4	217,2	738,6	1.145,2	531,7	368,1
Lufttransport	314,1	334,1	401,4	430,3	450,8	441,2
Rejser	-672,7	-710,5	-701,1	-689,1	-691,6	-691,1
Kommunikationstjenester	-5,5	-13,0	-9,8	-10,1	-9,7	-7,0
Forsikring og finansiering	-25,3	-28,5	-36,5	-46,2	-10,4	-74,4
Data- og informationstjenester	-32,6	-32,4	-30,2	-30,8	-32,3	-41,6
Royalties og licenser	-24,6	-25,1	-28,2	-35,3	-37,1	-41,4
Andre forretningstjenester	-234,8	-262,1	-275,5	-280,2	-315,5	-285,9
Kultur, sundhed og fritid	-294,3	-324,4	-325,8	-323,7	-324,6	-328,1

Signaturforklaring:

- ... Oplysninger foreligger ikke
- .. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- 0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
- * Foreløbigt eller anslået tal

Eventuel henvendelse

Nauja Lynge-Krog
E-mail: nalk@stat.gl

Betalingsbalancen 2008:1

31. Oktober 2008

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: 36 23 60 · Fax: 36 23 61
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

